

PREGÓ FESTES VALLDAURA

Quan em varen proposar de fer el pregó de les festes del barri, la veritat sigui dita no em vaig fer pregar gaire.

Reconèixer-ho planerament ara, que va anar d'aquesta manera, crec que és el més honest per fer palès el grat que en sento d'aquesta invitació, per la simple raó – per què no confessar-ho també – que em fa gràcia d'ocupar aquesta tribuna per encoratjar-vos, en primer lloc, a participar activament de les festes populars del nostre barri, però també per deixar-vos-hi caure unes quantes reflexions sobre els valors amb que una societat civil organitzada pot dinamitzar de la vida pública, valors que encarnen i personalitzen més genuïnament que cap altre, al meu entendre, les associacions de veïns.

Segurament hi ha veïns que se'l mereixen tant o més que jo aquest honor de fer de pregoner, no en tinc pas cap dubte. En tot cas, malgrat sigui figuerenc de naixença i empordanès de militància, des que vaig aterrar a Manresa l'any 67, sempre m'he estat i sentit del barri de Valldaura, a quina associació de veïns vaig acomboiar des de les beceroles, tant en la meva vessant periodística com en la meva condició de veí.

Pel que fa a la primera, des de les pàgines de l'antic diari "Manresa", en aquell antològic "Los barrios son noticia", com després a través de les cròniques a "El Correo Catalan" o a "Regió-7", amb la sèrie de reportatges "els barris de Manresa, vint anys després", publicada pels anys 90.

En quan a la meva condició de veí, vaig ser una d'aquelles persones que en temps de la Gestora ingressàvem quotes voluntàries a través d'un compte bancari i que a l'estrenar l'Associació aquest local de la Florinda vaig contribuir modestament a engreixar l'equipament de la biblioteca cedint un grapat de llibres i un vell ordinador Amstrad amb el qual es van barallar els d'aquella junta per informatitzar les primeres tasques administratives. Tanmateix, en la meva recent etapa d'escriptor, en una de les narracions premiades i publicades, que porta per nom L'Eixida, si bé els fets i els personatges es belluguen per Valls i l'Alt Camp, les parets físiques de la casa protagonista de la novel·la són calcades a una del nostre barri.

Dit això, a tall de presentació de credencials, m'agradaria anar de cara al grà, aprofitant l'avinentsa del pregó per fer una crida a l'optimisme, perquè em sembla que ja fa massa temps que es parla i s'escriu o des del desencís o des de la indignació. És veritat que n'hi ha per sentir-se'n de desencisats i d'indignats per moltes raons, però encara que aquest estat d'ànim sigui legítim no n'és el suficient per justificar que abaixem els braços ni per arronsar-nos, doncs la veritat és que tant els països com els pobles o a les simples llars, se'n surten dels forats negres només a còpia de suc de canell i en base a l'entusiasme i l'empenta de la societat civil o de les famílies fent pinya. Jo, perdoneu-me la dèria i l'atreviment, crec que les crides a l'optimisme s'han de subratllar ben fort, més que mai avui dia que sembla que ven més el color negre que no pas el groc, el rosa o el verd esperança. S'ha de ser optimista i abandonar el posat de pansits, si més no perquè ni el pessimisme ni el marciment porten enlloc.

D'altra banda, veure les coses d'un color o d'un altre és cert que depèn bastant de la predisposició natural de cadascú a valorar més allò positiu de qualsevol situació que no pas recrear-se, de forma malaltissa a vegades, posant en relleu les tares, les dificultats i tot allò de negatiu i de frustrant que entrelluquen. També s'ha de reconèixer que hi ha

qui es fa el desdenyós o el desmenjat perquè pensa que arrufar el nas, desaprovar o desqualificar per sistema les iniciatives dels demés fa més progrés i enrotllat, en comptes de donar-se per la pell de tant en tant, mirant d'empènyer una mica el carro enlloc de posar pals a les rodes, per sortir quan més aviat millor del pedregar.

Per exemple, en la qüestió de la crisi. Tothom en parla. Sembla que l'hàgim convertit en punt de referència inevitable enfront de qualsevol horitzó de futur, encalafornada la classe política darrera l'argument preventiu que ara per tocar de peus a terra cal estrènyer-nos el cinturó sense contemplacions. El problema és que, justificant aquesta crida en conceptes tan dispersos i ambigus com "no fer empipar els mercats", pretenguin consumir els ciutadans en una mena d'estat d'excepció econòmic o financer permanent que, ves per on, balda, tomba i estaborneix els col·lectius més fràgils i indefensos de la societat.

La crisi s'ha convertit en la paraula màgica, clau i tabú de tots els debats sobre la realitat social o política i, el que és més lamentable i de poca volada, és que es faci servir com a coartada fàcil de les imprescindibles retallades que amorren la societat civil, en general, a quasi la pura inanició retallant-li els pocs recursos que li peixien i que li eren indispensables per subsistir, al tancar d'una revolada l'aixeta, com si les ajudes i subvencions hagués estat l'única i la més important sangonera per on s'escolava la bossa. No obstant això, el que no pot permetre's la societat civil, per molt indignada que estigui, es recular o claudicar dels seus objectius, perquè la culpa de tot plegat no l'ha tingut mai el voluntariat que feia possible, dissimulant o pal·liant amb dedicació exemplar i força de voluntat envejable, algunes mancances o imprevisions socials de la pròpia administració, sinó que més aviat s'hauria d'atribuir la responsabilitat d'haver caigut al forat negre a una classe dirigent amb escassa imaginació, curta de sensibilitat i sovint també d'ambició.

Aquesta excusa malsana de donar a la crisi la culpa de tot, és la causa última que impedeix canviar les coses. Potser el dia que deixem de parlar de crisi a totes hores i a totes les tertúlies i ens dediquem a vendre, pura i simplement, optimisme i confiança enlloc de malgastar el temps buscant tres peus al gat o tirant-nos els plats pel cap, haurem començat a posar la directa cap a la recuperació. El dia que invertim a tremuja cabassos d'imaginació en lloc d'amanir els plats amb dosis de resignació i paciència, potser li posarem un peu al coll.

És cert que el panorama per a la joventut que puja no pot ésser més poc encoratjador. Sense feina a la vista, el jovent està perdent l'hàbit de treballar i la possibilitat de guanyar-se les garrofes, d'independitzar-se dels pares i d'estrenar niu propi. Un avi em feia l'altre dia aquest amarg comentari: "abans els fills eren el bastó dels pares. Avui són molts els vells que hem d'estirar la nostra aprimada i congelada pensió de misèria per treure les castanyes del foc als fills de vint i trenta anys que no troben o han perdut la feina". Això que és veritat i que masega moltes llars, malgrat les estadístiques hi passin de puntetes, suposa una greu distorsió dels principis segons els quals ens havíem regit anys i panys. Però establir i adaptar-nos a unes noves regles de joc no és cosa de bufar i fer ampolles. Alguns s'aferren a l'esperança que no hi ha mal que per bé no vingui i que, de fet, la situació s'ha de replantejar des de la perspectiva d'un canvi radical de l'actual model, sense renegar del tot dels valors tradicionals. D'altres responen que sempre s'ha vist que la vida va per cicles i que no es pot forçar la màquina ni pretendre canviar l'esquema d'una plantofada, mentrestant aprofundeixen i fomenten una discutible cultura de l'oci i del low cost, esperant que les coses s'arreglin soles

sense trencar-s'hi massa les banyes, perquè amb aquest discurs interessat i bonista, els que el promouen van tirant de beta.

Jo penso i ho repeteixo per si no se m'havia entès, que per sortir de l'atzucac en que ens trobem empantanegats, fa falta carregar-se a l'esquena un bon sac, ple a vessar, d'imaginació. Col·lectius de joves ja estan encetant arreu interessants experiències encaminades a fer palès, per exemple, que no tenir feina no ha de voler dir que no es faci res. Totes aquestes iniciatives voluntaristes, certament no passaran de ser un pedaç ja que per molta imaginació i voluntat que s'hi posi no es resoldran d'un dia per altre els problemes que arrosseguem, però ja és quelcom important que es faci un esforç per plantar-li cara amb dignitat i decisió a una situació tan complicada.

És per això que la societat civil entrampada en la crisi, i aquí les associacions de veïns caldria que es posicionessin a primera fila, haurien de fer els impossibles per tal d'evitar que el jovent rellisqui pel pendent fàcil de la droga, la delinqüència o el "tant se me'n fot", estimuland-lo a participar activament en projectes comunitaris de tota mena que s'empesquin, tant per millorar la convivència i la solidaritat entre els diversos col·lectius del barri, com per contribuir, sobretot, a aixecar la pròpia autoestima.

He parlat de solidaritat. Vet aquí una paraula que expressa un dels sentiments més colossals de la humanitat i que no sempre s'utilitza com seria convenient. El perill, a vegades, és que a la seva ombra s'emparin, com qui no vol la cosa, programes dirigits només a arrambar parroquians cap al molí de determinats interessos. La solidaritat ferma i efectiva, arrela sense necessitat de fer-ne gaire propaganda. Però allò de que el que fa la mà dreta no ha de saber-ho l'esquerra, o viceversa, deixa de tenir sentit quan es vol saber, abans d'embolicar-se, quin profit personal hom en traurà de tot plegat. La gent que pensa així, és clar, són dels que practiquen una mena de solidaritat esbiaixada que confon el "colze amb colze" amb els menys compromesos "copets a l'espatlla". Dels que es munten la solidaritat com una representació que necessita tenir públic, quan més nombrós i addicte millor, que aplaudeixi bocabadat el seu altruista gest. Dels que, en definitiva, no han entès a aquestes altures de la tragèdia que solidaritat vol dir donar, més que no pas rebre.

Però no ens posem en llibres de cavalleria i permeteu-me que, simplement, reivindicui la paraula solidaritat en el seu sentit més autèntic: la solidaritat que passa desapercibuda, la que no té "claca" a punt d'immortalitzar la bona obra del dia. La solidaritat que s'imposa anar sempre amb una mitja rialla a flor de llavis, perquè ja n'estem tips de tanta cara llarga que només sap repartir frustració. La solidaritat que suposa anar a passar l'estona amb uns ancians o un malalt que mai més us podran tornar al favor. La solidaritat que suposa, també, fer costat a qui des de la vostra associació de veïns s'escarrassen per aconseguir millores pel barri, com que el bus pari davant la porta de casa com que no s'eternitzin les cargoleres de l'escola Valldaura. La solidaritat que s'expressa anant per tot arreu sense treure el mal geni a les primeres de canvi. La solidaritat que abaixa el volum del televisor per no molestar al veí o la solidaritat que no es descuida de fer la tria ecològica de les deixalles abans de llençar-les al racó o la solidaritat que compagina anar de farra amb respectar el descans dels altres. Vet aquí un repte de veritat i a l'abast de tothom: el gran somni d'un món sense violència ni crispació, més amable i sostenible, començarà a assentar-se potser el dia que tothom "solidàriament" renunciï a la seva petita parcel·la de mala llet.

Sou feliços? Tinc una amiga que sempre em saluda d'aquesta manera: ets feliç? I el que, d'entrada, podria semblar un estirabot, a còpia de que te'l repeteixin una i altra vegada, adquireix una dimensió diferent, gairebé d'autèntica conxorxa. Què vol dir ser feliç? Hi ha definicions per a tots els gustos, algunes de ben peregrines. L'Erasmus de Rotterdam deia que "la felicitat consisteix en conformar-se amb la sort i en voler ser només el que s'és". En Goethe filava més prim: "ser feliç no és fer el que ens agrada, sinó que ens agradi allò que fem". I l'Hermann Hesse clavava la definició: "la felicitat és amor, no cap altra cosa. Qui no sap estimar no és feliç".

No obstant, si em permeteu, us proposo considereu dos comentaris que us he seleccionat perquè em semblen paradigmàtics del que vull dir sobre la felicitat. El primer l'he trobat en una novel·la de l'escriptor angles Tom Sharpe. Aquest és el diàleg en qüestió:

“- la felicitat no existeix. És una il·lusió.

- Em sorprèn que vostè pensi d'aquesta manera. I sobretot que m'ho digui petant-se de riure. ¿És que no és feliç?

- Si, ara soc feliç. Per això puc afirmar que la felicitat només és una il·lusió.

- A quin tipus de felicitat és refereix? Perquè alguna felicitat sí que existeix, o no?

- Per mi la felicitat consisteix en una bon sopar i una bona conversa amb mitja dotzena d'amics.”

Potser la millor confessió sobre la felicitat l'hagi fet el gran poeta Jorge Luis Borges: “He cometido el peor de los pecados que un hombre puede cometer. No he sido feliz. Que los glaciares del olvido me arrastren y me pierdan despiadados. Mis padres me engendraron para el juego arriesgado i hermoso de la vida, para la tierra, el agua, el aire, el fuego. Los defraudé. No fuí feliz.”

De manera que us ho recomano de tot cor: sigueu feliços, que és de franc.

Les festes del barri són una bona excusa per practicar-s'hi i per teixir la xarxa d'amistats i complicitats que, en el fons, constitueixen els puntals d'una Associació de Veïns valenta com la de Valldaura, amb ganes de representar realment tots els interessos de la gent que viu al barri, aollint-hi totes les sensibilitats i inquietuds. Si féssim una repassada de tot allò que els any setanta demanàvem pel barri i el que s'ha aconseguit, ens adonaríem de com ha estat d'important la feina de tota la gent que ha passat per l'Associació. És clar que queden coses per fer, però la pregunta que correspon es quantes de les millores que tenim al sac haguessin estat possibles sense l'Associació?

Per aquesta raó, tal com vaig escriure a la salutació del programa de festes, si sempre l'unió fa la força, ara i avui en els barris és imprescindible aquesta complicitat generosa. I anant plegats de festa, participant-hi sense recança, també s'aconsegueix fer barri. Per tant, passeu-vos-ho cívicament de conya a les festes de Valldaura, que no és pecat.

I sigueu feliços!